

**RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING IJTIMOYIY-
FALSAFIY ASOSLARI: TA'LIM SISTEMASI UCHUN YANA BIR O'RIN**

Ilmiy rahbar: X.U.Samatov

Erbo'tayev Farrux

**Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot Texnologiyalari
Universiteti Samarqand filiali Kompyuter Injineriingi fakulteti KI 21-01
talabasi**

Telefon raqami: +998888270501

Elektron pochta manzili:

erbutayevfarrux@gmail.com

Annotatsiya: Raqamli texnologiyalar, bugungi dunyoda ta'lim sohasida katta o'zgarishlarga olib kelmoqda. Bu o'zgarishlar, ta'limni yangilash va o'quv jarayonlarini kuchaytirishda katta imkoniyatlarni beradi. Bunday muhim muammolar bilan bog'liq, raqamli texnologiyalardan foydalanishning ijtimoiy-falsafiy masalalari dastlabki qatorga tushadi. Bu maqola, raqamli texnologiyalardan foydalanishning ta'lim sistemasi uchun ijtimoiy-falsafiy asoslarini o'rganish va tahlil qilishga bag'ishlangan.

Kalit so'zlar: Raqamli texnologiya, Edtech, Monitoring, virtual haqiqat VR.

Hozirgi davrda raqamli ta'lim sharoitida ustoz shogird munosabatlari ahamiyatli mavzudir. Internet va texnologiyalarning rivojlanishi bilan, ustoz va shogirdlarning muloqatlari tizimi takomillashib, yanada qulay sharoitlarda tashkil etilmoqda. Masalan, elektron pochta, video vakolatlar, onlayn muhokamalar va qulayliklar bermoqda.[1]

Raqamli texnologiyalar va ta'limning birlashishi, ya'ni "edtech" deb ataladigan qismi, ta'lim sohasidagi texnologiyalarning o'zgaruvchan mohiyatini va talablarini anglab etish maqsadida, raqamli vositalarning (masalan, kompyuterlar, internet, mobil qurilmalar, dasturlar va boshqa texnologik vositalar) ta'linda qo'llanilishini ifodalaydi.

Bu jarayon, ta'lim sohasidagi traditsionallikni buzuvchi yondashuvlar va o'zgarishlarga olib keladi. Raqamli texnologiyalar, o'quv jarayonini odamlarning o'zlashtirishiga mos, interaktiv va shaxsiy qilishga yordam beradi. Ular, masofaviy ta'lim, o'zlashtirilgan o'qitish, virtual laboratoriyalar, elektron kutubxona va boshqalar kabi usullar orqali ta'limni yanada effektivlashtirishga yordam beradi.

Raqamli texnologiyalar va ta'limning birlashishi quyidagi muhim ko'rsatkichlar va afzalliklarni o'z ichiga oladi:

VOLUME-2, ISSUE-5

Bu imkoniyatlar o'quvchilarning qiziqishini ortiradi ma'salan, Interaktiv darsliklar, multimediyaliq materiallar va o'quv dasturlari orqali, o'quvchilar ta'limni yanada qiziqarliroq qilishi mumkin bo'ladi.

Yana bir ustunlik jihati o'quvchilar bilan birma-bir ishlashdir. Online platformalar orqali o'qituvchilar o'quvchilar bilan bir-bir aloqada bo'ladi, ya'ni ularni boshqa o'quv usullari bilan ta'minlaydi.

Masofaviy ta'limning osonligi ya'ni, raqamli texnologiyalar, o'quvchi uchun darslarga kirishni osongina qiladi, shuningdek, o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi aloqani boshqarish uchun onlayn platformalar, videokonferensiyalar va boshqa vositalar orqali faol foydalanish imkoniyatini beradi.

Raqamli texnologiyalar, har bir o'quvchiga qiziqishlariga va rivojlanish darajasiga mos ta'lim berishga imkoniyat yaratdi. Raqamli texnologiyalar, har bir o'quvchining o'zining o'qish uslubiga qarab ta'limni o'rganish va uni yanada chuqur tushunish imkoniyatini beradi.

Bu shu bilan, raqamli texnologiyalar va ta'limning birlashishi, ta'limning yanada samarali va odamlar uchun yanada qulay bo'lishiga yordam beradi. Bu esa, o'quvchi va o'qituvchilar uchun yanada rivojlanish va ko'nikmalarni amalga oshirishga imkoniyat yaratadi.

Raqamli texnologiyalar, turli etnik guruhlar va jamiyatlar o'rtasida ta'limning shakllanishi va ma'lumotlar bilan munosib qatnashuvni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bu, turli etnik guruhlar uchun aloqador va maqsadli ta'lim materiallarining mavjudligini va ularga muayyan etnik va ijtimoiy maqolalar bilan ta'minlashni ta'minlaydi.

Raqamli texnologiyalar, o'quvchilar uchun ijtimoiy aloqa va tanishuvning muhim vositalariga aylanadi. Bu platformalar, o'quvchilarning turli etnik va ijtimoiy guruhlar bilan bog'liqliklarini o'rgatish va ularga aloqalar o'rnatish imkoniyatlarini ta'minlaydi.[2]

O'quv muhiti va inkluzivlik: Raqamli texnologiyalar, inkluziv ta'limni yaxshilaydi va har bir o'quvchining qatnashishi uchun imkoniyat yaratadi. Bu, turli etnik va ijtimoiy guruhlar uchun maqbul va qulay ta'lim muhitlari yaratishda yordam beradi.

Jumladan, raqamli texnologiyalar va ta'limning birlashishi, etnik va ijtimoiy muammolarni hal etish, o'quvchilarning qo'shilishini rag'batlantirish va o'zlarini o'zlashtirilgan his qilishiga yordam berishda muhim rol o'ynaydi. Bu jarayon, inkluziv va maqbul ta'lim muhitlarini yaratish va o'quvchilar uchun qulayliklarni ta'minlashda katta imkoniyatlarni o'z ichiga oladi.[3]

Raqamli texnologiyalardan foydalanish, ta'lim sohasida innovatsiyalarni olib kelishga yordam beradi. Jumladan:

Raqamli texnologiyalar, gelen o'qitish usullarini o'z ichiga oladi. Bu usullar, interaktiv darsliklar, virtual laboratoriyalar, o'zlashtirilgan o'qish dasturlari va boshqa innovatsion ta'lim vositalari orqali o'qitish jarayonini yanada qiziqarli va effektiv qilishga imkon beradi.

Raqamli texnologiyalar, har bir o'quvchining o'zining rivojlanishi va o'rganish uslubiga mos ta'lim olishini ta'minlaydi. Bular o'quvchilar uchun maxsus ta'lim dasturlarini tayyorlash, shaxsiy yondashuvlar va aloqalar tuzishda yordam beradi.

Raqamli texnologiyalar, qo'shimcha o'quv materiallarini o'qitish jarayoniga qo'shish imkoniyatini beradi. Bu esa, maqbul matnlar, video darslar, interaktiv dasturlar va boshqa qo'shimcha resurslarni o'qituvchilar va o'quvchilar uchun muvofiqlik bilan foydalanishga imkon beradi.[4]

Raqamli texnologiyalar, o'quvchilarning kreativlik va yaratuvchi o'zlashtirishini oshirish uchun qulayliklar yaratadi. Bu, ularning mashg'ulotlarni yaratish, mulohazalarni taqdim etish va ijodiy mahsulotlar ishlab chiqishda o'zlashtirishlarini oshirishga imkon beradi.

Raqamli texnologiyalar, o'quv jarayonini monitor qilish va o'quvchilarning rivojlanishini baholash uchun muhim ma'lumotlarni to'plab olishni osonlashtiradi. Bu esa, ta'limning samarali bo'lishi uchun zarurroq ma'lumotlarga ega bo'lishni ta'minlaydi.

Raqamli ta'limning jamiyatga ta'siri juda katta va ko'p tomonlama bo'lib keladi. Quyidagi muhim omillarni e'tiborga olish mumkin:

Raqamli ta'lim, jamiyatdagi har bir odamga ta'limning qo'llanilishi va o'zlashtirilishi imkoniyatini beradi. Bu, ta'limning jamiyatda integratsiyasini kuchaytiradi va o'quvchilarning yangi bilim va ko'nikmalarini o'rganishlariga imkoniyat yaratadi.

Raqamli ta'lim, jamiyatdagi ishchi kuchni oshirishga yordam beradi. Har yil, raqamli ta'lim bilan bog'liq ish o'rinlari va sohalari rivojlanadi. Bu sohada faoliyat ko'rsatuvchi mutaxassislar va dasturchilar uchun katta talab bor.

Raqamli ta'lim, jamiyatga eng yuqori sifatli ta'limni olib keltiradi. Ular, ta'limning yanada samarali, o'zlashtirilgan va qulay bo'lishiga imkon beradi. Shuningdek, har qanday joyda va har qanday vaqtda o'qish imkoniyatini beradi.

Uzluksiz ta'limning raqobatdoshligi ya'ni: Raqamli ta'lim, jamiyatning uzluksiz o'quv-maqbulligini ta'minlaydi. U, har bir odamga o'zining o'qish va rivojlanish uslubiga mos ta'lim berish imkonini beradi. Bu esa, har bir odamning shaxsiy rivojlanishi va mavqeyini oshirishga yordam beradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda raqamli texnologiyalar bu umumiyolganda virtual(VR) haqiqatdir. Chunki hozirgi vaqtda raqamli texnologiyalar ommaviy platformalarda keng talab sifatida qo'llanilmoqda .Ko'pchilik odamlar ko'p vaqtini ijtimoiy tarmoqlarda (Instagram ,you tube ,Tik-tok kabi) o'tkazishmoqda .Bu narsa insonga bir tomondan bilim olishga imkon bersa ,ikkinchi tomondan bekorchi narsalarga ko'p vaqt sarflashiga olib kelmoqda.

Raqamli texnologiyalardan foydalanishning ta'limda ijtimoiy-falsafiy masalalari, jamiyatimizni o'zgartirishda muhim bir rolini o'ynaydi. Bu maqolada keltirilgan ma'lumotlar, raqamli texnologiyalardan foydalanishning jamiyat, ta'lim va insoniyatga ta'sirini tushunishga yordam beradi. Raqamli texnologiyalardan foydalanish jarayonida ijtimoiy va etik muammolar, innovatsiyalar va yaxshi amaliyotlar, jamiyatga ta'sir, o'qituvchilar va o'quvchilar munosabatlari kabi muhim muammolar dastlabki qatorga tushadi. Bu muammolar ta'lim sohasida o'zgarishlarni olib kelishda va jamiyatimizni yangilashda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1.Samatov X. **Raqamli ta'lim sharoitida ustoz-shogird munosabatlari mavzusidagi maqolasi**

2.Akhmedov Mukhomod-Umar Bakhridinovich. (2022). the importance of folk applied art in the formation of youth creative activity. current research journal of pedagogics, 3(02), 142-156. <https://doi.org/10.37547/pedagogics-crjp-03-02-23>

3.Bagbekova laylo kadirbergenovna. (2022). use of addie model components in the zdevelopment of public open online course digital learning resources. conference zone, 48–51. retrieved from <http://www.conferencezone.org/index.php/cz/article/view/511>

4.<https://www.bing.com/ck/a?!&&p=a8255785ad925828jmltdhm9mtcxmj m2mtywmczp3vpzd0ymdk0yjfz1lywrmlty3yjgtmda5mi1hmjflzwjLndy2otkmaw5zawq9nte3nw&ptn=3&ver=2&hsh=3&fclid=2094b1be-eadf-67b8-0092-a21eebe46699&psq=raqamli+texnologiyalar+va+ta%27limning+birlashishi%3a&u=a1ahr0chm6ly91ei53awtpcgvkaweub3jnl3dpa2kvumfxyw1sav90zxhub2xvz215yv9hc29zbgfyaq&ntb=1>